

II.3. PROTECCIÓ D'ESPAYS NATURALS

El territori és, més que cap altre, un recurs limitat, que ha de permetre les transformacions necessàries per al desenvolupament del municipi sense perdre tota la seva resta de valors. Per això, cal que se'n faci un ús racional, respectuós i sostenible. Per tal d'assegurar la continuïtat de molts dels paisatges amb valor ecològic i/o patrimonial, cal dedicar atenció i esforços a preservar la seva riquesa i diversitat, tot garantint la viabilitat dels equilibris naturals i la continuïtat del valor social que aquests espais representen per al conjunt de la ciutadania.

II.3.1. Adequació del planejament a la singularitat ecològica del territori i protecció d'espais d'interès natural

És molt important que el municipi defineixi i reconegui aquells espais que considera d'interès i que en el moment de planificar els tinguin en consideració. Amb aquesta finalitat, l'indicador de l'adequació del planejament a la singularitat ecològica del territori (APSET) analitza si el planejament urbanístic dóna prou significació als espais que la mateixa comunitat considerada intrínsecament d'interès.

$$APSET = 100 - \left(\left(\frac{\sum (\text{Sup. d'espais d'especial valor ecològic en sòl urbanitzable})}{\text{Sup. total d'espais d'especial valor ecològic}} \right) \times 100 \right)$$

D'altra banda, l'indicador de protecció d'espais d'interès natural (Protecció d'EIN), analitza el nivell de protecció jurídica que tenen els espais d'especial valor ecològic del municipi.

$$\text{Protecció d'EIN} = \left(\frac{\text{Sup. d'espais naturals amb algun tipus de protecció}}{\text{Sup. d'espais d'especial valor ecològic}} \right) \times 100$$

El municipi de Terrassa, es troba situat a la plana del Vallès, la qual descendeix suaument cap al sud-oest, entre la Serra de l'Obac i Sant Llorenç del Munt, i la Serralada Litoral. Fruit d'aquesta situació geogràfica, el municipi sustenta un sistema d'espais naturals, que tenen un paper important com a corredors

biològics entre el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i la Serra de Collserola.

Conscients d'aquesta importància de preservar l'entorn natural, la protecció dels espais naturals del municipi, més enllà del ja protegit i gestionat Parc de Sant Llorenç del Munt, s'ha integrat de forma satisfactòria al planejament vigent, primer gràcies a la nova classificació del sòl de la Llei del Sòl 6/1998³, i segon gràcies a la introducció dels conceptes de parcs territorials i de contacte dins del Planejament Urbanístic de Terrassa del 2003 (POUM 2003).

La Reforma de la Llei del Sòl de 1998, estableix diferents modificacions conceptuals sobre el règim del sòl i valoracions de l'antiga Llei estatal. En aquest sentit, destaca la nova definició del sòl no urbanitzable en funció del seu règim especial de protecció que es determina a partir dels seus valors ecològics i patrimonials. Per tant, d'acord amb aquesta normativa, el Pla General Urbanístic de Terrassa de 2003 atorga als espais en sòl no urbanitzable un caràcter de protecció, mentre que en l'antic planejament només se'ls delimitava sense anar més enllà. La superfície total del sòl no urbanitzable amb l'entrada del POUM és de 4.384 hectàrees, i dins d'aquest s'hi troben tots els espais d'interès ecològic del municipi, identificats durant l'elaboració del POUM, mitjançant un estudi mediambiental⁴.

Fruit d'això, l'indicador de l'adequació del planejament a la singularitat ecològica del territori (APSET) és del 100%, ja que no hi ha cap espai d'interès ecològic dins del sòl urbanitzable, (tot està exempt de qualsevol actuació urbanística).

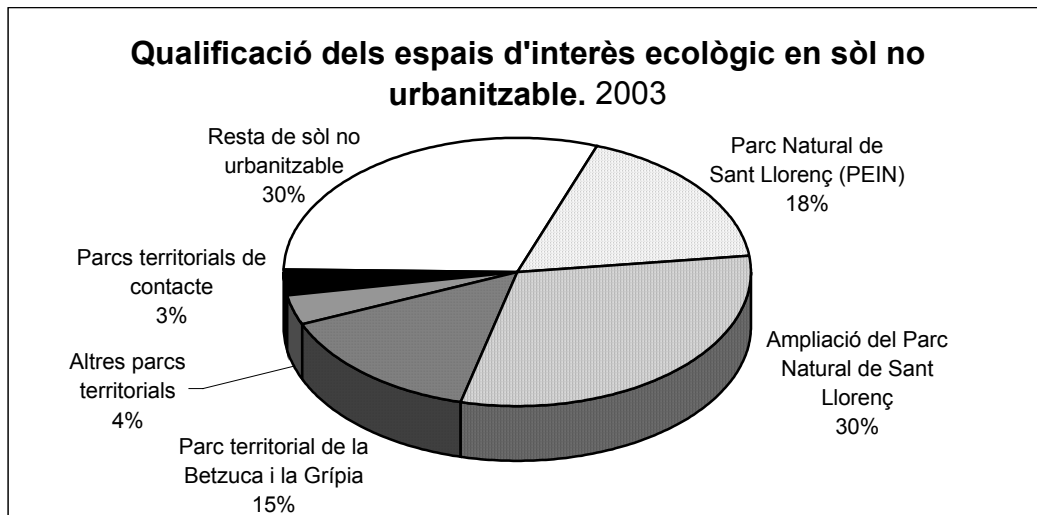
L'indicador de protecció d'espais d'interès natural també pren el valor 100% ja que tots els espais d'interès ecològic estan protegits dins del sòl no urbanitzable, bé a nivell de parc natural (Parc natural de Sant Llorenç del Munt i la Serra de l'Obac) o a nivell local (resta de sòl no urbanitzable).

A banda de la valoració de sòl no urbanitzable establert per la normativa vigent, el POUM crea les seves pròpies figures de planejament, referents a molts dels espais naturals que es troben en aquesta valoració. En aquest sentit, el 70% dels espais naturals del sòl no urbanitzable formen part del sistema de parcs peri-urbans definits per l'actual POUM (Parc Natural de Sant Llorenç⁵, Ampliació del Parc natural de Sant Llorenç, Parcs territorials i Parcs territorials de contacte). Al següent gràfic s'hi troben representades aquestes figures de parcs.

³ La normativa catalana equivalent és la Llei 2/2002 d'Urbanisme.

⁴ Estudi realitzat a càrrec de l'empresa: Consultoria de Servicios Medioambientales s.l.

⁵ Delimitació establerta pel Decret 106/1987, de 20 de febrer, pel qual es declaren Parc Natural el massís de Sant Llorenç de Munt i la serra de l'Obac.

Dins del conjunt de subindicadors analitzats conjuntament amb els indicadors principals, la superfície municipal protegida dóna informació de l'entorn natural del municipi. El seu càlcul és el següent:

$$\text{Superfície municipal protegida} = \frac{\text{Sup. espais naturals protegits}}{\text{Sup. total municipal}} \times 100$$

En el cas de Terrassa, i amb l'entrada del POUM l'any 2003, el 45% de la superfície municipal es troba protegida. Això vol dir que Terrassa es troba emplaçada en un ecosistema rellevant i que aquest s'integra en el planejament vigent.

Pel que fa a la gestió de la superfície protegida, només 770,20 ha municipals disposen de plans d'ordenació o de gestió, corresponents a la superfície municipal inclosa en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Aquests plans de gestió són atribuïts majoritàriament al conjunt de parcs nacionals, parcs naturals, reserves naturals i paratges naturals d'interès nacional. L'aplicació de plans de gestió a la figura local no existeix. Fruit d'això, el resultat de la gestió de la superfície protegida a Terrassa és del 24,5%.

El càlcul del subindicador ha estat el següent:

$$\text{Gestió de la sup. protegida} = \frac{\text{Sup. protegida amb plans de gestió o d'ordenació}}{\text{Sup. protegida}} \times 100$$

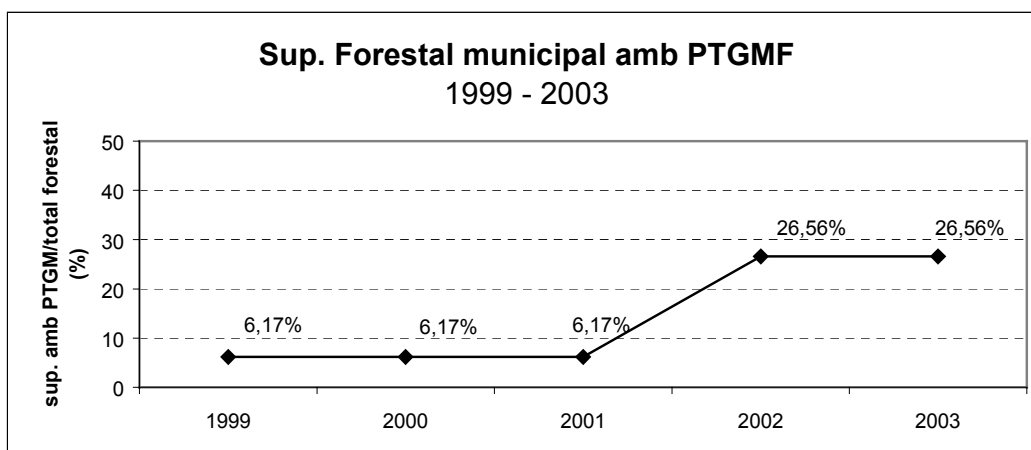
També és important incidir en quina és la gestió que s'està duent a terme en els espais forestals de titularitat privada. Per això, mitjançant el subindicador de gestió forestal, s'analitza la sostenibilitat de la funció socio-econòmica dels terrenys forestals privats dins del municipi (explotats per raó de silvicultura, però també de lleure, pastura, caça o altres).

El càlcul d'aquest subindicador és el següent:

$$\text{Gestió forestal} = \frac{\text{Sup. Forestal amb Plans Tecnicos de Gestió i Millora Forestal}}{\text{Sup. forestal}} \times 100$$

La figura del Pla Tècnic de Gestió i Millora Forestal (PTGMF) és un document d'ordenació forestal, aplicable als boscos privats, que permet programar la realització de treballs de gestió i millora forestal per un termini màxim de 30 anys⁶. Actualment, les finques que disposen d'un PTGMF són dues: la primera, Can Font de Gaià (amb 250,9 ha dins del municipi), disposa d'aquest planejament des de l'any 1995 i la segona, La Barata (amb 828,7 ha dins del municipi) des de l'any 2001.

En el gràfic següent es pot veure quina és l'evolució d'aquesta gestió forestal dins del municipi.

S'observa que a partir de l'aprovació del PTGMF de la finca de La Barata, el percentatge del terreny forestal municipal amb aquest tipus de gestió és força elevat. Això posa de manifest que l'explotació privada d'aquestes finques és molt representativa, i que es troben sota unes directrius de gestió ben determinades i necessàries, ja que estan emplaçades en el Parc de Sant Llorenç del Munt, o en les seves proximitats.

Aquestes explotacions segueixen un criteri de sostenibilitat d'acord amb la incorporació del planejament forestal. Tot i això, dins del sòl forestal, no urbanitzable, es troben altres zones amb usos compromesos com per exemple, masies, restaurants, àrees de picnic, etc., que no es troben subjectes a cap tipus de gestió o d'ordenació legal.

⁶ No s'ha tingut en compte la figura de Pla Simple de Gestió Forestal (PSGF) aplicable a titularitats inferiors a 25 hectàrees, ja que cap finca del municipi disposa d'una d'aquestes.

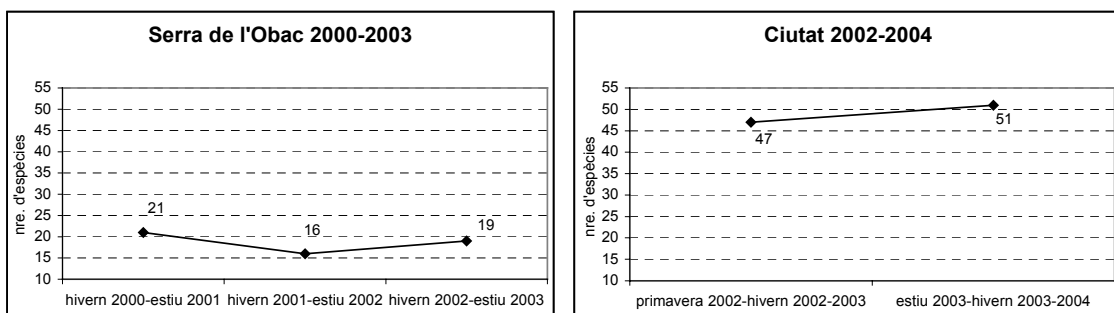
Finalment, s'ha analitzat el nombre d'espècies protegides d'avifauna presents al municipi per a un període de temps determinat. D'aquesta manera es pot determinar si hi ha hagut durant aquest període algun impacte significatiu que hagi afectat a les diferents comunitats ornítiques. Una cosa és el que s'ha analitzat fins ara, el grau de delimitació, protecció i gestió dels espais naturals i un altra és l'estat de l'entorn natural i la seva biodiversitat.

En aquest sentit s'han tingut present varies metodologies de recompte d'espècies i programes, a partir de les quals s'han obtingut les dades referents a Terrassa: el Programa Sylvia, a la Serra de l'Obac, i l'itinerari per al Seguiment d'Ocells Comuns a Catalunya (SOCC), tots dos gestionats per l'Institut d'Ornitologia de Catalunya (ICO).

El Programa Sylvia és un projecte que té com a objectiu establir una xarxa d'estacions d'anellament per obtenir informació, a llarg termini, dels paràmetres demogràfics i tendències poblacionals de les poblacions d'ocells terrestres de Catalunya. Per al present anàlisi, es pren el nombre d'espècies que han estat capturades durant l'any, a la Serra de l'Obac, concretament entre l'hivern de 2000 i l'estiu de 2001, l'hivern de 2001 i l'estiu de 2002 i l'hivern de 2002 i l'estiu de 2003. Dels gràfics següents, el de l'esquerra recull el nombre d'espècies protegides que han estat reconegudes durant el programa.

L'itinerari per al Seguiment d'Ocells Comuns a Catalunya (SOCC) es basa en un transecte com a mètode per censar els ocells. Aquest transecte consisteix en la realització, 4 vegades / l'any, d'un senzill itinerari de cens. Durant aquest itinerari, l'observador anota tots els ocells que vagi detectant, ja sigui visualment o auditivament, sense haver de separar els contactes en funció de l'edat, el sexe, la distància a l'observador o l'hàbitat. En el present anàlisi s'analitzen les espècies identificades en dos dels quatre transectes anuals: estiu i hivern. En aquest sentit, el gràfic de la dreta recull els resultats referents als períodes primavera 2002 - hivern 2002-2003 i estiu 2003 - hivern 2003-2004.

Nombre d'espècies protegides d'avifauna

Lluny de la preocupació associada a la pèrdua de diversitat, s'observa que el nombre d'espècies reconegudes en el municipi no pateix oscil·lacions pronunciades. Això indica que no hi ha hagut grans perturbacions en el medi, o en els usos del sòl, que hagin pogut ocasionar una davallada en el nombre d'espècies trobades.

Tot i això, es possible que hi hagi una tendència descendent en el nombre d'espècies reconegudes a l'estació d'anellament de la Serra de l'Obac, per tant, és important fer un seguiment anual d'aquest indicador.

En resum, el municipi integra satisfactòriament el conjunt d'espais d'interès ecològic dins del seu planejament vigent. A més, el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt es considera un element clau per l'equilibri territorial del municipi, i la seva valoració com a Parc Natural fa possible l'aplicació d'instruments de gestió, per tal que el lleure i les explotacions socio-econòmiques de la zona es desenvolupin de manera sostenible, assegurant-ne la protecció de la biodiversitat.